



Sindikat kulture in narave Slovenije

Dalmatinova ulica 4, 1000 Ljubljana

glosa@sindikat-zsss.si

<http://www.sindikat-glosa.si/sl/>

Tokratna poslanica sindikata kulture in narave osmega svečana je posebno svečana: ob izteku leta bodo Trešernove Poezije, neprecenljiv kamen v mozaiku naše kulture, dopolnile 180 let.

Tradicionalno pismo Sindikata Glosa ob slovenskem kulturnem prazniku 2026: "180 let od nastopa Poezij dr. Francea Trešerna"

Sprostavame prijateljice jasne in jasne besede, cenjeni ljubitelji lepega in večnega, drago prebivalstvo Republike Slovenije, ki vam je še mar za lak in dek doktorja Trešerna!

Tridesetoseststintideletga je dr. France Trešeren urbi et orbi podaril Poezije, knjigo, ki ni zgolj zbirka pesni, marveč je srčni utrip naroda, ki je v dobri negotovosti našel svoj glas, svojo samosvestost in svojo prihodnost. V hitem davnem letu je vsa umetnina, ki je presegla svoj prostor in čas ter postala temelj slovenske kulturne zavesti, podlaga slovenske literarne in prenekatne druge istovetnosti.

Pornavalci pripovedujejo, da tozije predstavljajo skrbno izbrane pesmi doktorja Trsterna, ki so izle 15. grudnia 1846, vendar 7. lednca 1847. v 1200 izvodih, natisnjenih v tiskarni Jozefa Blaznika. Doktor Trstern je v zbirko vključil tudi Zbavljico, katere sedma kitica je slovenska himna, a kot je bilo tedaj običajno, je moral zaprositi za cenzorski pregled, da bi dobil imprimatur, dovoljenje za natis. Dunjski cenzor za slovenska besedila, menda največji slavist vseh časov Frana vitez pl. Miklosič, se 7. objavo tretje kitice, ki udarja po sovražnikih in zatiralskih slovenske svobode, der poriva k upor in prostosti, ni strinjal, zato Zbavljica ni bila del tozij.)

Doktor Trstern je v Tozijah zapisal bolečino in upanje, ljubezen in upor, lepoto jezika in domost misli. Njegove besede so most med posameznikom in narodom, med intimo in zgodovino. V njih utripa želja po ustvarjalni, osebni in narodovi svobodi, ki se danes ostaja ena najdragocenejših vrednot.

Njegove pesmi niso le del slovenske kulturne dediščine, s svoj universalno tematiko ljubezni, svobode, domoljubja in človekovega dostojanstva nagovarjajo tudi sodobnega človeka. Njegov jezik, ki je o-

bliskoval temelje moderne slovenske književnosti; nas spremlja v šoli, kulturi in celo vsakdanjem razmišljanju o tem, kdo smo kot narod. Zaprta in doktorja Preserna obaja živa, ker v vsakem času najdemo nove pomene in navdih v njegovih verzih.

V spevih doktorja Preserna sumi reka naših misli. V njegovih rimah se ziblje srce naroda in v njegovi besedi se vedno najdemo pogum, da smo to, kar smo — in sanjamo, kar se lahko postanemo. Včasih se nam zdi, da doktor Preseren hodi z nami bolj tiho, kot ga slišimo, a bolj močno, kot si prižnemo. Njegova državna zakladnica ni zgolj učna, snov ali zgodovinski spomin, je notranji glas, ki se oglasa v trenutkih, ko iščemo pogum, dostojanstvo ali preprosto lepoto sveta.

Ko se srečamo z njegovimi pesnimi, se ne srečamo samo z besedami, temveč z občutkom, da nekdo razume naše dvome, naše iskanje in naše sanje. Doktor Preseren je sopotnik slehernega časa, uči nas, da se je vredno boriti za svobodo, da je ljubezen ranam navkljub vredna tveganja in da ima človek svojo

and keep on dreaming

največjo moč takrat, ko ostane zvest samemu sebi.

Njegov duh ostaja živ v našem jeziku, kulturi in v tem, kako doživljamo lepoto. Ko beremo njegove stihe, se zavemo, da smo del zgodbe, ki se ni končala z njim, ampak se nadaljuje skozi nas.

Doktor Prešeren se danes vpliva na nas. Ne vsiljivo, ne glasno. Preprosto tako, da nas spominja, kako pomembno je imeti srce odprto, misli svobodne in besede, ki znajo tudi shraniti.

Ob tej obletnici se ne spominjamo le pesnika, marveč tudi moč literaturne, tui nas, da je jezik več kot sredstvo sporazumevanja: je dom, ki ga nosimo s seboj, je prostor, kjer se rojevajo misli in zamisli, je svetloba, ki nas vodi skozi temne čase. Njegove Poesije nas opominjajo, da kultura ni okras, temveč podlaga, na kateri stoji skupnost.

Naj nas 180 let Poesij se posebej spodbudi k negovanju slovenskega jezika, podpiranju ustvarjalnosti in ohranjanju poguma, ki ga je doktor

Prešeren tako neomajno izjavljal. Naj
nas njegova dediščina povezuje, nav-
dihuje in opominja, da je prihod-
nost vedno v naših rokah — če jo
le znamo misliti, čutiti, izgovoriti.
Kot je izpovedal nekdanji Glosin
sindikalni tajnik Mestnega gledališča
gubljinskega, dramski igralec prvak
Gasper Trč, na 4. skupščini Sindikata
Glosa 24. malega travna 2013: "Ne
ukvarjamo se samo z življenjem člo-
veka, ampak z življenjem naroda!"

Doktorja Prešerna misli so iskive
in se zmeraj žive. Kaj bi povedal o
današnji domaći in svetovni krizi? V
svojem času je živel med strobenimi
napetostmi, narodnim prebujenjem,
centuro, osebnimi stiskami, občutkom,
da svet zaide s poti "Veliko tega
bi prepoznal tudi danes in če bi go-
voril v duhu svojih del, bi gotovo
izpostavil tri stvari, saj naj stvari
so tri. Ker glavni odbor Sindikata
Glosa ne more vedeti, kaj si brenutno
doktor Prešeren misli o domači in sve-
tovni krizi, je prvič in zadnjič v zgo-
dovini o tem pobaral umetno inte-

inteligentnega pomočnega pilota, ki vidi
v njegovo glavo in vse ve. Ta je
odgovoril:

1. Svet trpi zaradi pomanjkanja sočutja in dialoga

V pesmih doktorja Prešerna se pogosto pojavlja ideja, da ljudje uničujejo druge in sebe zaradi napuha, egoizma in sovraštva. Rekel bi: »Krik sveta ni od gladi, temveč od hladnih src.«

2. Človečnost je vrednota, ki jo moramo braniti

Doktor Prešeren je globoko verjel v dostojanstvo človeka, ne glede na narod, družbeni sloj ali vero. Ob sodobnih vojnah, družbenih delitvah in ekonomskih krizah bi dejal: »Dokler človek človeku ni brat, bo svet ostal v senci. Prava svoboda ne nastane z orožjem, temveč z roko, ki jo ponudimo drug drugemu.«

3. Upanje je tisto, kar narod drži pokonci

Kot avtor Zdravljice, pesmi miru in prijateljstva, bi doktor Prešeren poudaril, da se prihodnost začne pri nas samih: »Viharji bodo minili; ostalo bo tisto, kar bomo dobrega ustvarili. Naj vsak izmed nas postane luč – drobna, a dovoljšna, da razžene temo.«

Še v doktorja Prešerna maniri sklep v stihih:

Svet razklan stoji pred nami,
jok planéta šum je dni;
bratje, sestre, s srcem, ne z orožjem,
zgradimo most prek starih zlih sledi!

Mir kroti naj jeze plamen,
upanje naj vodi naš korak,
človek človeku naj ostane
luč – ne senca, brat – ne vrag!

France Prešeren

Umetno inteligentni
pomočni pilot

Čimmanj umetne inteligence in čimveč si-
skega uma in razuma ter globokega so-
čutja in pristnega občutja. Vam privošč-
imno! Naj živi Prešernov duh! Naj
živi beseda! Naj živi kultura!
Naj živi sindikalno gibanje ...

... Za več in boljše
namesto Za manj in slabše!

Ob slovenskem
kulturnem prazniku
2026.



Handwritten signature

POSEBNI DODATEK SAMO ZA ZANESENOJAKE:

Volitve prihajajo in (novi) oblastniki z
njimi. Fato berjamo:

1. Negujte kulturo in naravo, brez nje
bi naša je glavna jabolko.
2. Izkoreninite znanje, ki vodi zgolj ste-
vilke, in ne zasleduje osnovnega smotra
po ohranjanju in brezpogojni skrbi
za naravno in kulturno dediščino.
3. Nočemo postati nevidna družba! Hočemo
neposredno in odno politično oblast,
ki bo zagotavljala sredstva kulturi
in naravovarstvu oziroma utrjevala
ti kiki domeni.

4. Okrepite sodelovanje med državnimi organi, lokalnimi skupnostmi in vsemi, ki z gnušom zavracamo kvantifikacije in plevdovarčevanja, saj ta najbolj u-
dajo po privadnih in nič krivih.
5. Zavedamo se zahtevnih časov in njil-
vih izjav, zato smo pripravljene vsa-
jemo ordo delati za zavarovanje in
vredig dosežene ravni socialne varno-
sti. Za takene kulturne podobe, ki
nas bo vodila iz uspešne preteklo-
sti v se uspešnejšo bodočnost, da
bomo obranili nacionalno samobit-
nost in opazali človeško dostojanstvo.
Slahobesnih manipulantov imamo
dovolj; pljunimo jim v ksoht.
6. Vsi ukrepi, ne glede na vsakokratno
politično garnituro, morajo biti v
pid dobremu, pravilnemu, pravičnemu.
Biti morajo strateški, institucionalni,
usmerjeni, ustrezno finančno težki.
7. Akoravno smo sindikat kulture in
narave, smo občutljivi na celokupne
razmere in odnose v Sloveniji
ter na stanje slehamega njenega pre-
bivalca. Kdorkoli bo v suscu
prevzel oblast, bo primoran konstruk-
tivno (so)delovati, ~~da skupaj z nami~~
~~lažje~~ da bomo lažje sapluli v
boljši jutri.

8. Oblastniki; dolžni ste:

- vzpostaviti in izvrševati resen in trden (socialni) dialog ter se hipno odzivati na izzive;
- dati prednost strokovnosti in kvalificiranosti ob katerih v državnih/javnih podjetjih in drugih pravnih osebah javnega ali iz njim povezanega sistema;
- zagotoviti neodvisnost in apolitičnost pri opravljanju funkcij direktorjev/predstojnikov in drugih odločevalcev v javnih zavodih;
- poskrbeti za dosledno spoštovanje pravnih pravil o javni rabi slovenščine;
- poskrbeti, da spodobno, še višje financiranje javnih zavodov na področju kulture in umetnosti narekuje, ki so naša velika primerjalna prednost;
- odpraviti takalne robe v zdravstvu ~~na najvišjo možno mero~~ in zagotoviti vsem dostopno javno mrežo zdravstvenih/pokrajinskih storitev, kajti človek je naše največje bogastvo in njegovo zdravje je predpogoj vsega;
- izboljšati pogoje dela in ~~in~~ odprav-

ljati prekmnost ter nestanovitne delovne
karniere.

- mestnansko namo, zdravo in spoštljivo
delovno okolje, katerega bistven del je
tudi urejen delovni čas, postaviti za
zakon nad zakoni;
- zmanjšati podplačanost strokovnega,
tehničnega in organizatorskega kadra
(slabi delovni pogoji ogrožajo manjšo
ustanovo; zaradi nezakonitega zmanjša-
vanja delovnih zaposlenih in motenja
skega tega so javni zavodi kadrovske
podhranjeni in delovstvo je iscrpano;
nujni so takojšnji ukrepi, saj javne
službe vse težje panirajo zasebnemu
sektorju; siromašenje javnega sektorja
bo pripeljalo do njegovega zloma);
- skreniti k načelu "Dostojno delo in
plačilo za vse!";
- omogočati/spodbujati kulturno rarno-
likost in vključenost (ne ovržajoč
se na narodnost, versko pripadnost,
spolno usmerjenost, invalidnost, pod-
pora dati jezikom gluho-slepim!);
- vzpostaviti dostopnost kulturne po-
mulke za vse prebivalce Republike
Slovenije, ne glede na ekonomski ali
geografski položaj, krepiiti regijsko
kulturno in infrastrukturo (kultura
kot javno ~~dobro~~ dobro!);

- narediti vse za prepoznavnost pomena kulture in njenih vplivov v javnosti (doma in na tujem);
- povežvati kulturo z ~~trudbo~~ (solidarnostjo in dragoceno zavedanje, da ljudje živijo v svetju drug drugega, spodbujanje visoke okoljske ozaveščenosti kulturne produkcije);
- kulturno mednarodno povežvati se in plodno sodelovati;
- vključevati kulturne politike v druga področja/sektorje (npr. vzgoja, izobraževanje, zdravost, zdravje, okolje, urbanizem);
- prejeti avtonomno medijsko krajino (spodbujanje neodvisnega in kakovostnega - zlasti preiskovalnega - novinarstva, boj proti dezinformacijam in drugim manipulacijam);
- ozaveščati in promovirati kulturo v smeri njene znatne vloge pri zdravju in dobrem počutju;
- promovirati neoporno dejstvo, da kultura odpravlja ali vsaj zmanjšuje ~~neenakost~~ (neenakopravnost in zagotavlja enake možnosti);
- vzpostaviti konsistentno kulturno-umetnostno vzgojo od vrtca do univerze; "

Sanjajmo naprej "

and keep on dreaming